

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет**

МАТЕРІАЛИ
ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

18 травня 2016 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали ІХ Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2016.- 165 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент – заступник голови оргкомітету;

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Бабич Степанія Михайлівна – кандидат технічних наук, доцент;

Виткалов Сергій Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;

Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;

Мельник Віра Йосипівна – кандидат географічних наук, доцент;

Мороз Ігор Петрович – кандидат фізико-математичних наук, доцент;

Музичук Катерина Петрівна – кандидат технічних наук, доцент;

Павлова Наталія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;

Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 28.04.2016р.)

2. Принцип доступності навчання.

Сутність доступності полягає в тому, що вчитель повинен забезпечити свідоме сприймання і розуміння учнями матеріалу, що вивчається. Доступно організувати навчання означає звертатися до найвищої межі можливостей учнів з метою постійного підвищення їх можливостей. Цю межу не можна переступати, оскільки чимало у змісті навчання стане незрозумілим. [2, с.324]

Принцип доступності на уроках математики має невідкладне значення, оскільки лише ті учні, які досконало оволоділи матеріалом можуть легко вирішувати певні завдання, розв'язувати задачі, приклади.

3. Принцип наочності в навчанні.

Здійснюючи принцип наочності на уроках математики, спираються з одного боку, на сприймання учнів, а з другого – на їхні уявлення. У першому випадку потрібні наочні посібники, у другому можна обійтися без наочних посібників, тоді треба активізувати минулий досвід дітей, нагромаджені ними раніше уявлення. Наприклад, ознайомлюючи дітей з трикутником, учитель використовує моделі різних трикутників, які підкреслюють істотні ознаки фігур такої форми (3 кути, 3 вершини, 3 сторони). Водночас учитель пропонує дітям пригадати, які предмети мають форму трикутника. Таким способом при навчанні математики слід поєднувати безпосередні сприймання і уявлення учнів [4, с.198].

Правильне використання наочності на уроках математики сприяє формуванню чітких просторових і кількісних уявлень, змістовних понять, розвиває логічне мислення і мову, допомагає на основі розгляду й аналізу конкретних явищ прийти до узагальнень, які потім застосовуються на практиці.

4. Принцип послідовності і систематичності.

Відповідно до даного принципу побудовані підручники з математики для початкових класів. Фундаментальною технологією, реалізованою у їх змісті, є *технологія цілеспрямованого і послідовного розвитку в молодшого школяра властивостей математичного мислення*, згідно з якою формування математичних понять здійснюється шляхом розкриття сутності, виділення суттєвих ознак і властивостей — до узагальнення змісту поняття, встановлення взаємовідношення з іншими поняттями та практичного застосування; подібні або пов'язані питання розкриваються у порівнянні; теоретичні відомості та матеріал практичного характеру перебувають у взаємозв'язку [4, с. 200].

5. Принцип зв'язку навчання з життям.

Принцип зв'язку навчання з життям спирається на гносеологічні, соціологічні, загально-педагогічні і психологічні закономірності, а саме: практика — критерій істини, джерело пізнавальної діяльності; навчальна і трудова діяльність дітей — універсальний і ефективний засіб формування особистості. Зв'язок теорії з практикою здійснюється через зміст навчання, організацію навчально-виховного процесу. Форми і методи навчання, залежать від вікових та індивідуальних можливостей учнів, уміло організованого політехнічного виховання школярів [2, с. 323].

Отже, ефективність навчання математики молодших школярів реалізується через органічний зв'язок всіх дидактичних принципів. Вміле їх поєднання у педагогічній діяльності вчителя забезпечує високу активність дітей, свідоме засвоєння ними матеріалу, розвиток їх здібностей, мислення та мовлення.

Список використаних джерел

1. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах: Навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп./ М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 368 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб./ Н.П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / І.В. Зайченко. - Чернігів, 2002. – 528 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка./ М.М. Фіцула – Київ: Академія, 2002. – 528с.

ПЕДАГОГІЗАЦІЯ БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.

Феуцук І. Д., магістрант

**Бричок С. Б., кандидат педагогічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет**

Останнім часом посилилася увага до питань педагогізації мікросередовища як одного з найважливіших факторів формування й розвитку зростаючої особистості. Найбільш вагомою складовою соціального мікросередовища дитини є її сім'я. Великий діапазон виховних психологічних впливів та унікальність методів їх реалізації покликані допомогти зростаючій особистості у вирішенні таких специфічних завдань. підготовка до майбутнього самостійного сімейного життя. Формування якостей члена певної спільноти. що живе за моральними нормами принципами людської життєдіяльності.

Педагогізація сімейного мікросередовища, з одного боку, є передумовою зниження дії зовнішніх взаємовиключних впливів на особистість дитини, а з іншого є умовою посилення цілеспрямованого виховання.

Одним із факторів педагогізації сімейного мікросередовища є розвиток і зміцнення співробітництва батьків і вчителів.

Дослідники, які звертаються до вивчення цих питань В. Вершинін, М. Виноградова, О°Докукіна, Т.°Кравченко, Л.°Обухова, А.°Панфілова, С. Толстоухова, З.°Хоменко, акцентують на важливості такого співробітництва як дієвого чинника виховання дитини. Забезпечення узгодженості позицій учителів і батьків як провідних агентів передачі зростаючій особистості соціального досвіду° Водночас визначаються чинники, що негативно позначаються на реалізації виховних можливостей цього процесу. найбільш поширеними серед яких є недостатня увага до дитини, неврахування її провідної ролі у трикутнику - вчитель дитина батьки, намагання значної кількості педагогів відмежуватися від сім'ї як головного природного мікросередовища формування і розвитку зростаючої особистості розрив між шкільним і сімейним вихованням. перетворення співробітництва батьків і

вчителів на випадковий набір фрагментарних заходів, не спроможних забезпечити потреби сім'ї в успішному виконанні виховної функції⁶

Співробітництво батьків і вчителів - це процес об'єктивний і, разом з тим, багатофакторний, складний і суперечливий, такий, що потребує спеціального управління. Особливої актуальності це питання набуває в сучасних умовах, спостерігається руйнування колишніх авторитетних суспільних структур, нові створюються доволі повільно й часом недостатньо професійно.

На сучасному етапі, у зв'язку з переходом до нового типу суспільства, ствердженням нових суспільних, етичних цінностей, а також із процесом глобалізації, педагогічна грамотність батьків має стихійний характер і тримається здебільшого на ентузіазмі педагогів. Епізодичний характер не забезпечує системності мислення та здатності до постійного аналізування батьками особистих виховних дій. Здійснене нами цілеспрямоване та комплексне вивчення сучасного стану виховання дитини в сім'ї показало, що сучасні батьки мають численні педагогічні проблеми, які є глобальними у формуючому процесі становлення особистості.

Тому, пріоритетним напрямом в роботі школи має стати формування в батьків педагогічної культури – неперервної, багатоступеневої підготовки їх до виконання виховних функцій. Також педагогічну культуру батьків ми сприймаємо як складне, інтегративне, динамічне особистісне утворення, яке визначає тип, стиль і способи поведінки батьків у виховній діяльності. Особистісний прояв культури реалізується в повсякденній діяльності, стосунках, поведінці, стилі життя, побуті, засвоєнні культурних досягнень, знань, навичок, умінь. Вона формується на основі перш за все емоційних переживань, коли після аналізу своєї діяльності батьки доходять висновку, що успіх виховання залежить від їхніх особистісних якостей: ерудиції, рис характеру, здібностей, вмій тощо [6, с. 15].

Отже, під педагогічною культурою батьків ми розуміємо їхню достатню підготовленість до виховання дітей, вміння застосовувати здібності вихователя у процесі сімейної життєдіяльності. Педагогічна підготовленість батьків характеризується певною сумою знань з психології, педагогіки, фізіології, гігієни, вміннями та навичками, набутими в процесі виховання дітей та догляду за ними [2, с. 13].

У підвищенні педагогічної культури батьків беруть участь багато організацій і установ. Але провідна роль, звичайно ж, належить школі, оскільки саме тут працюють педагогічні кадри, спроможні вести роботу з батьками на необхідному науково-методичному рівні.

Тому, педагогізацію батьків необхідно розглядати як систематичну і змістовну програму, метою якої є поширення інформації, знань та навичок в різних аспектах діяльності батьків і як формальну спробу підвищити свідомість батьків щодо виховання своїх дітей, озброїти їх певними виховними навичками. Одночасно це накопичення психолого-педагогічних знань, необхідних батькам для виховання дітей та самовиховання (саморозвитку), власне, батьків. Перше завдання пов'язане з набуттям знань із різних аспектів фізичного, морального, інтелектуального громадянського виховання дітей. Самовиховання (саморозвиток, самоосвіта) батьків означає зростання самосвідомості і встановлення власного рівня сімейно-родинних, особистісних цінностей.

Педагогізацію батьків можна розглядати як виховання самих батьків. У цьому випадку до нього, крім питань, безпосередньо пов'язаних з вихованням дітей, включаються й інші, необхідні для життєдіяльності сім'ї знання й уміння, а саме: знання законодавства про шлюб і сім'ю; оволодіння навичками ведення хатнього господарства; знання про фізичні та фізіологічні особливості дитячого організму, дитячі хвороби; формування стосунків між членами сім'ї та ін.

Разом з тим, педагогізація батьків – це спеціально організована спроба допомогти сучасній сім'ї у виконанні нею функцій виховання учня молодшого шкільного віку. У такому вигляді педагогізація батьків є частиною соціальної політики сучасного українського суспільства, оскільки загальновідомо, що послаблення виховної ролі сім'ї стає серйозною проблемою соціальної політики в будь-якій державі. Адже сім'я – це основа суспільства і замінити її не може жодна офіційна організація чи установа.

На основі аналізу досліджень теоретичних положень, проведення експерименту роботи з проблеми можна виокремити два основних завдання педагогізації батьків: нагромадження педагогічних знань, необхідних батькам для виховання дитини; самовиховання, саморозвиток батьків, тобто підвищення їх самосвідомості та визначення особистісного рівня цінностей [6, с. 14].

Підвищення ефективності педагогізації батьків залежить від таких педагогічних умов, як: наявність програмно-цільової моделі, що забезпечує безперервність процесу; особистісно-орієнтований підхід; гуманістичний підхід; урахування індивідуальних особливостей батьків; оптимізація навчально-виховного процесу; демократизація суспільства та суспільно-шкільного життя; емоційна насиченість життя; самооцінка, взаємооцінка [2, с. 14].

З огляду на такі умови, можна окреслити основні дії щодо встановлення взаємовідносин між школою і сім'єю.

Отже, педагогізація батьків – це не тільки спеціально організована педагогічна робота, яка має запобіжний характер. Це галузь виховання й перевиховання батьків, яка може бути корисна і необхідна навіть тим, хто не відчуває проблем, виховуючи своїх дітей.

Тому, в основу формування вчителем початкових класів педагогічної культури батьків треба покласти взаємну зацікавленість дитиною, її фізичним, духовним та інтелектуальним розвитком. Одне з головних завдань педагога – знайти контакт з батьками, адже дуже часто сім'я стикається із серйозними труднощами у вихованні дітей, і якщо батьки в такій ситуації відчують приязнь, довіру до вчителя, то вони скоріше підуть на контакт із ним, сприймуть його інформацію, рекомендації, що завжди матиме позитивні наслідки.

Система роботи з підвищення педагогічної культури батьків здійснюється через різноманітні форми роботи: колективні: лекції, конференції (з обміну досвідом родинного виховання, з обговорення педагогічної літератури, періодичної преси з питань сімейного виховання), диспути, батьківські збори, дискусії, «круглі столи», вечори запитань і відповідей, дні взаємних претензій, дні відкритих дверей, кінолекторії, інформаційні стенди; індивідуальні та групові: консультації з проблем родинно-сімейного виховання, бесіди, відвідування сімей, листування, індивідуальні дні, зустрічі з батьками; педагогічні доручення батькам; диференційовані: вечори сімейних традицій;

виставки декоративно-прикладної творчості, родинних альбомів, колекцій; випуск тематичних газет; конкурси, зустрічі поколінь, дискусійні клуби, відкриті уроки, проблемні мости тощо [3, с. 86].

Перш, ніж розглянути кожну форму окремо, зауважимо, що підготовка вчителя до проведення занять з батьками може відбуватися приблизно за таким планом: мета заняття; форма організації батьків; місце і час проведення; які питання необхідно з'ясувати основні й допоміжні засоби; можливі труднощі; бажаний результат.

Спершу розглянемо таку форму педагогізації батьків як лекція. Цінність лекції полягає в тому, що нею можна охопити практично всі проблеми сімейного виховання.

Лекційного викладу потребують проблеми, з яких батьки мають обмежені знання, а їх вивчення не завжди посилює для самостійного опрацювання.

Поширеною організаційною формою педагогізації батьків є бесіди. Але вони дають бажаний результат лише за умови, коли між батьками і вчителем встановлені добрі стосунки.

Досить ефективними, але такими, що не дуже часто трапляються в практиці роботи шкільних учителів з педагогізації сім'ї є семінари. Ця форма може застосовуватися як підсумкове заняття після вивчення певного кола питань, або як заняття, метою якого є підвищення педагогізації батьків через самоосвіту (самостійне опрацювання рекомендованої психолого-педагогічної літератури з питань, які не розглядалися раніше або розглядалися не повністю).

Багаторічний досвід роботи з педагогізації сімей учнів загальноосвітніх шкіл свідчить, що великою популярністю серед батьків користуються психолого-педагогічні практикуми. Це цікава і доступна форма озброєння батьків певними педагогічними знаннями і вміннями. Існують різноманітні типи практикумів. Розглянемо найпоширеніші. Перша група практикумів пов'язана з темами, які мають безпосередній зв'язок з практичною діяльністю батьків. Такий вид практичних занять доцільно застосовувати в роботі з батьками учнів початкових класів. До другої групи практикумів належать так звані «домашні завдання» батькам. Вони мають на меті закріплення набутих під час теоретичних занять знань, впровадження їх на практиці, формування в батьків стійкого інтересу до процесу виховання дитини, тобто організацію конкретної діяльності батьків з виховання дітей.

Педагогізація батьків у сучасних умовах потребує нових підходів, оскільки значно розширюється коло джерел інформації для тих сімей, які бажають отримати відповідь на конкретні питання сімейного життя і виховання дітей, підтвердити свою думку, обмінятися досвідом. Важливу роль у роботі вчителя з батьками відіграє така організаційна форма, як рольова гра, яка забезпечує їх активну участь у процесі оволодіння психолого-педагогічними знаннями, колективному і самостійному пошуку рішень, адекватних пропонованим ситуаціям.

Ще однією формою педагогізації батьків учнів є батьківські конференції що, як правило, проводяться в кінці навчального року. Метою їх є систематизація, узагальнення, розширення, закріплення знань батьків з певної теми.

Конференцію можна проводити з батьками одного класу, але, як свідчить досвід, більш ефективною вона буде, коли до участі залучити батьків з паралельних класів. Це дає можливість охопити більшу кількість батьків, організувати широкий обмін досвідом. Іноді конференцію проводять за віковим принципом, тобто конференція тільки для батьків учнів початкових класів. У цьому випадку треба дуже уважно поставитися до вибору теми. Інакше така конференція не дасть позитивних наслідків, адже в ній братимуть участь батьки, перед якими стоять різні проблеми, залежно від віку дитини. Темі необхідно добирати актуальні, проблемні, цікаві, які викликали б жвавий обмін думками.

Успіх роботи вчителя з формування педагогічної культури батьків залежить не тільки від того, як регулярно відвідують члени родини батьківські збори чи заняття в системі педагогічного всеобучу. Значну користь дають індивідуальні та групові консультації з актуальних питань виховання дітей.

Метою консультації є вирішення конкретних особистих питань, які постають перед батьками в щоденному житті. Адже на колективних заняттях не завжди бажано про все говорити перед батьківською аудиторією. Іноді у батьків виникають індивідуальні проблеми, запитання стосовно саме їх дитини, що теж бажано вирішувати індивідуально, віч-на-віч з учителем. І саме консультації допомагають встановити безпосередній контакт учителя з батьками, досягти більшого взаєморозуміння.[4, с. 57].

Важливими компонентами будь-якої форми практичних занять з батьками є обговорення педагогічних ситуацій і розв'язування педагогічних задач. Основною метою розгляду педагогічних ситуацій у процесі педагогізації батьків має бути: активізація уваги, сприймання матеріалу, стимуляція обміну досвідом з певних проблем. Педагогічні ситуації дають змогу батькам стати, так би мовити, співучасниками конкретних подій, переносять їх у певну життєву ситуацію. В основу розроблення педагогічних ситуацій слід покласти реальні, невідгані проблеми, типові думки чи гострі питання, що виникають у батьків – учасників заняття, складні психолого-педагогічні, а також суто життєві конфліктні ситуації, які час від часу розглядають у засобах масової інформації. Педагогічні задачі – конкретні ситуації з родинного виховання, які формують у батьків прийоми і засоби аналізу навчання та виховання дітей в родині, узагальнюють знання теорії й практики родинної педагогіки. Навчальні задачі включають яскраво виражені суперечності, конфлікти, дилеми та чітко сформульовані запитання. Розв'язують ці задачі батьки на заняттях, а також у процесі самоосвіти. Важливим є те, що батьки знаходять оптимальні і практично можливі та важливі варіанти розв'язків. Обов'язковими дидактичними умовами тут є: тематична спорідненість задачі чи завдання з темою заняття та логічна вмонтованість їх застосування в структурі заняття.

Вправа «Шапка запитань» передбачає писання батьками запитань один до одного на невеличких аркушах і складання їх у шапку, потім по черзі витягують записки й готують відповіді в парах, трійках. Учителів для організації такого виду роботи потрібно встановити типологію запитань: перша група – формальні («Чи знаєте ви, коли був останній диктант?», «Чи перевіряєте ви наявність змінного взуття?» тощо); друга група – формула «я думаю» («Я думаю, що мій син – ледар, а ви?», тощо); третя група – формула «я не знаю» («Я не знаю, як зробити, щоб син лягав спати вчасно. А що робите ви?» тощо).

Вправа «Розповідь за картиною». Дітям до батьківських зборів пропонується зробити малюнки. Батькам у

парах чи групах пропонується розповісти про те, що зображено на малюнках, або прокоментувати, як особливості характеру дитини в вбиваються на змісті і стилі виконання малюнку.

Традиційні форми роботи з батьківською громадськістю вдало виповнюються нетрадиційними формами, такими, як: педагогічний десант – виступи педагогів з актуальних проблем виховання дітей на підприємствах, в організаціях, де працюють, батьки; влаштування виставок, творчих робіт дітей, випуски тематичних стіннівок та ін.; дерево родоводу – зустріч поколінь, роздуми над проблемами родинного виховання, звернення до народної педагогіки; у родинному колі – анкетування батьків, індивідуальна допомога родинам через консультації, практичний показ, зустрічі з лікарями, психологом, юристами; родинний міст – зустрічі з батьками та обговорення проблем виховання дітей; народна світлиця – звертання до народних традицій; формування особистості школяра через природу, спілкування батьків з вихованцями через природу, спільну діяльність батьків, дітей, педагогів; день добрих справ – спільна трудова діяльність педагогів, батьків і дітей; вечір великої родини – участь беруть батьки, школярі, педагоги: організація відпочинку, ігри, вистави театру тощо; альбом-естафета «Як ми відпочиваємо» – досвід організації відпочинку в родині; дискусійний клуб – обговорення проблем виховання школярів; клуб «Родинні традиції»; родинна скарбничка – добірка матеріалів з досвіду родинного виховання); аукціон ідей родинної педагогіки; батьківський ринг; азбука родинного виховання – обговорення проблем, труднощів виховання дітей в неповних сім'ях; виступи лікарів, юристів, психологів, надання батькам індивідуальної допомоги; дні довіря – у визначені дні педагоги, лікар, психолог ведуть прийом батьків і консультують їх із проблем виховання; родинні свята в класі – започатковують їх педагоги, об'єднуючи родини для спільного проведення днів народження дітей, календарних, народних свят [5, с. 16].

У системі педагогізації часто використовуються вчителями початкових класів педагогічний аналіз завдань для батьків. Зокрема, логічні завдання, головна мета застосування яких полягає у стимулюванні активності батьків до самостійного набуття педагогічних знань, умінь, осмислення важливих положень педагогіки, виховання дітей у сім'ї. Логічні завдання допомагають аналізувати прочитане й зіставляти з практичною діяльністю виховання дітей в родині і в школі, робити висновки та накреслювати перспективи та шляхи поліпшення виховання; практичні завдання, які допомагають батькам формувати і розвивати педагогічні навички та вміння, застосовувати їх в конкретних ситуаціях виховання дітей в родині. Обов'язковою умовою індивідуального розбору цих завдань є, зокрема, перевірка й оцінка правильності висновків, зроблених батьками.

Отже, формування й розвиток педагогічної культури батьків буде тим ефективнішим, чим більше різноманітних чинників буде включено в його процес. Серед них важливе місце посідає педагогічна майстерність вчителя. Він є головною фігурою цього процесу і від його вміння визначити зміст та обсяг матеріалу занять, обрати ефективні форми й методи їх проведення залежить успішність засвоєння батьками педагогічних знань, це допоможе їм оволодіти мистецтвом виховання дітей у сім'ї, а також передавати, поширювати й застосовувати ці знання в найближчому соціальному середовищі, ставати носіями й пропагандистами педагогічної культури народу України.

Список використаних джерел

1. Бугаєць Н. А. Трубавіна І. М. Теорія і практика взаємодії сім'ї та школи. / Н. А. Бугаєць, І. М. Трубавіна – Х.: ХДПУ, 2001. – 102с.
2. Вороніна Г. Л. Трикутник партнерства: педагоги – батьки-діти / Г. Л. Вороніна. – Х.: Ранок, 2008. – 240 с.
3. Кулаковська С. Організація роботи з батьками в сучасному закладі освіти / С. Кулаковська, Т. Кравченко, О. Хромова // Шкільний Світ. – 2003. – № 25-28. – С. 83-92.
4. Савченко Л. Про права і обов'язки батьків по вихованню дітей / Л. Савченко. // Право України. – 1997. – № 5. – С. 55-58.
5. Осадчук Т. Творча співпраця вчителя з батьками / Т. Осадчук // Початк. освіта. – 2007. – № 7. – С. 15-16.
6. Щуркова Н. Школа и семья: педагогический альянс / Н. Щуркова. – М.: Пед. об-во России, 2004. – 112 с.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Хоронжєвський О. М., викладач

**Янцур М. С., кандидат педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет**

За умов переходу України до сучасного інформаційного суспільства дедалі більш актуальним стає питання про інтеграцію інноваційних методик навчання, насамперед інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у традиційну шкільну методичку. Особливості уроку в основній школі створюють широкі можливості для використання комп'ютерної техніки. Мультимедійний супровід повинен містити багатий фактичний та ілюстративний матеріал, який може бути використаний у навчальних цілях, мати чітке дидактичне призначення, педагогічну спрямованість, адекватно відповідати навчальній програмі й легко активізуватися на комп'ютері.

Сам термін «культура» має походження від латинського слова «culture» «обробіток землі, догляд». Цей термін якомога точніше визначає сутність поняття культури, під яким філософи розуміють усі види перетворюючої діяльності суспільства і людини разом з її результатами. Нині слово «культура» часто також вживається як міра рівня освіченості та вихованості людини. Культура праці є невід'ємною складовою культури особистості, а підвищення її рівня є показником ступеня реалізації потенційних можливостей індивіда і дає йому змогу досягти у трудовій діяльності більш високих результатів, задоволення від яких стимулює людину до самореалізації, самовдосконалення, творчості. Трудове навчання в загальноосвітніх навчальних закладах II ступеня (основна школа) здійснюється з п'ятого класу. Основною формою трудового навчання школярів в загальноосвітніх навчальних закладах є уроки праці. Тому вчителі трудового навчання зобов'язані стежити за неухильним дотриманням правил безпечної праці протягом усієї практичної діяльності учнів з метою забезпечення охорони їх здоров'я, при цьому одним із завдань є формування у школярів основ культури праці. Однак, науково обґрунтованих положень про зміст роботи з формування гігієнічної культури учнів основної школи в процесі трудового навчання до цього часу не було

ЗМІСТ

Молодий педагог

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.....	3
Бабич Л. В., Поліщук Н. В. ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	5
Бецель О. В., Бричок С. Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	7
Белова Ю. Ю., Онищенко С. В. ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	9
Богданович Ж. В., Никонова Л. Е. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ БЕЗОПАСНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА.....	10
Брончук О. Л., Дупак Н. В. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	11
Васерук Є. Л., Янцур М. С. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ (ДЕРЕВООБРОБКА) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ	13
Василенко О. Н., Литвина Н. В. ИНФОРМАЦИОННАЯ ОТКРЫТОСТЬ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК УСЛОВИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С СЕМЬЕЙ	15
Вершинська О. Б., Дейнега О. В. КЕЙС-МЕТОД У ФОРМУВАННІ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ.....	16
Вознюк В. П., Козлюк О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	17
Галатюк М. Ю. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРОБЛЕМНО-ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ	19
Галатюк Т. Ю. НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ.....	21
Гамера О. А., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	22
Гвоздарева О. С., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОГО ОТНОШЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ОКРУЖАЮЩЕМУ МИРУ	24
Герасимчук В. Л. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ НА ЗАКАРПАТТІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	25
Гетьман О. П., Захарчук З. О. ПРО ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	26
Гольонко І. П., Шевчук О. А. ВПЛИВ ВЖИВАННЯ НЕЯКІСНОЇ ВОДИ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	28
Грищук К. В., Малиновська Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	30
Гук С. П., Лісова С. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	32
Давидюк Ю. В., Гронь Л. В. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОГО ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗОШ	34
Динюк Б. А., Руденко В. М. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА» З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ	36
Дмитрів М. В., Твердохліб І. А. МІСЦЕ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	37
Журомська Ю. В., Пагута Т. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧАСОВИХ УЯВЛЕНЬ.....	38
Каленик В. І., Галатюк Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ.....	39
Карпович Ю. В. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	41
Киселюк І. Р., Косарева О. І. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО УМОВ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	43
Кіндер О. М., Борова В. Є. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ У МОВЛЕННСВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	45
Кірсева О. О., Степанова О. І. ВПЛИВ СЛОВЕСНИХ ІГОР, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ СИТУАЦІЙ, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ ВПРАВ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	46
Кіряк М. М., Бричок Б. П. ЯКІВ ФЕОФАНОВИЧ ЧЕПІГА ПРО ІДЕАЛ УЧИТЕЛЯ	47
Кльоф Н. Ю., Косарева О. І. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	49
Козачук М. В. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	51
Коцур Є.-Л. І., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	53
Кочерга Є. В., Скиба Ю. А. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА.....	55

Кравчик Н. О., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	56
Красій Н. Б., Цуркан Т. Г. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» (3-4 КЛАС)	57
Крук І. А., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	58
Кульпач А. В., Степанова О. І. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	60
Кушнір Н. В., Горопаха Н. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ» ЗАСОБАМИ ЕКСКУРСІЇ	62
Латыговская О. В., Шебеко В. Н. СУЩНОСТЬ ФЕНОМЕНА «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я» ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	64
Лебедева С. В., Старжинская Н. С. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЕЛОРУССКОГО ТАНЦЕВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРА В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	66
Лисюк Т. М., Боровець О. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	67
Лобанова А. І., Борова В. Є. СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ “ПОНЯТТЯ ЗВУКОВА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ”	68
Лучкевич В. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОВНО-ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ	69
Любчик І. С., Пасічник Я. А. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВСТАНОВЛЮВАТИ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ	70
Маринич В. О., Белешко Д. Т. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ ІСТОРІЯ МАТЕМАТИКИ	72
Марковець О. В., Шевчук О. А. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	73
Мартинюк І. В. НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ-ЛОГОПАТАМИ	75
Мельник М. В., Коваль Г. П. ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	77
Мельничук К. В., Маліновська Н. В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКАЗУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	78
Мечик С. І., Пасічник Я. А. ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЕВОВИДНИХ СХЕМ У ПІДРУЧНИКАХ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	79
Михальчук Ю. Б., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРІЙНЯТТЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	81
Назарчук Г. А., Пасічник Я. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	82
Носолюк І. О., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
Ольшесвська К. В., Горопаха Н. М. НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ ДИТИНИ	86
Осипчук І. В., Дупак Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КРАСЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ	87
Павлова Н. С. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	89
Переходько В. В., Фещук Ю. В. РОЗВИТОК ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СЛЮСАРІВ З РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	91
Петлюк Н. А., Падалка О. І. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	93
Прокopcук Н. В., Павлюк Т. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	94
Пшеницына Л. А. РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА (ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)	96
Романюк А. А. ЕЛЕКТРОННІ НАОЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ	97
Росоловська І. Б., Падалка О. І. ВИХОВАННЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СТРУКТУРІ СОЦІАЛЬНО – КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	99
Сачковська Н. І., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	101
Сачук Т. О., Лісова С. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	102
Сидоренко І.А., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	104
Смеречанська А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В. СУХОМЛІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ ХХ СТ.	107
Сокол О. В., Янцур Л. А. РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПОЛІССЯ	108
Солованюк Р. В., Сингаївський Д. В. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВМІНЬ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	110
Солоненчук Т. В., Маліновська Н. В. ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ З ХУДОЖНЬОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ	112
Стельмашук Ж. Г. КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ	114
Стефняк М. В. ВОСПРІЯТИЕ РОДИТЕЛЯМИ ФЕНОМЕНА ДЕТСТВА	116

Томчук А. М., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	117
Трубінова Ю. О., Пасічник Я. А. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	119
Фешук І. Д., Бричок С. Б. ПЕДАГОГІЗАЦІЯ БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.	120
Хоронжевський О. М., Янцур М. С. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	123
Царук О. А., Бричок Б. П. ПОЧАТКОВА ШКОЛА І СІМ'Я: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ.....	125
Цимбал Ю. Р., Янцур Л. А. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ.....	126
Чайка М. В., Галатюк Ю. М. МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ.....	128
Чичелюк А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	130
Шевченко О. В., Петренко О. Б. СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	131
Шевчук Ю. В., Петренко О. Б. ЕЛЕМЕНТИ АКТОРСЬКОЇ І РЕЖИСЕРСЬКОЇ ТЕХНІКИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Шибецька Т. С., Гронь Л. В. МЕТОДИКА РОБОТИ З ІНШОМОВНИМ ТЕКСТОМ ДЛЯ ЧИТАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	134
Шклярєва С. С., Никонова Л. Е. ИНФОРМАЦИОННОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ РОДИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	136
Шроль Т. С. АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	137
Шуляк А. С., Старжинская Н. С. РАЗВИТИЕ ПОНИМАНИЯ РЕЧИ ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В ОБЩЕНИИ СО ВЗРОСЛЫМ.....	139
Щербович О. А., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ НА ЭТАПЕ ДОШКОЛЬНОГО ДЕТСТВА	141
Ясковець В. Ю., Янцур М. С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ДЕРЕВООБРОБКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	142

Молодий психолог

Бондарчук І. М., Борова В. Є. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКІВ	145
Завадський П. Ю., Сторож О. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ.....	147
Кізілова А. І., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	147
Костриж О. О., Корнівська М. М. ІДЕНТИЧНІСТЬ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ.....	149
Котелюк М. В., Сторож О. В. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	151
Крупеня М. М., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТРИВОЖНОСТІ.....	153
Саковська А. І., Шевчук О. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	154
Сидорчук Н. Л. РЕФЛЕКСИВНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	157
Швець Б. В., Колодич О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ	159
Шемечко М. І, Борова В. Є. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ДЕВІАНТНИХ ПІДЛІТКІВ.....	161